

A Modern Magyarország Mozgalom (MOMA) válasza

Tisztelt Elnök Úr!

A „Legyen Köztársaság! Alkotmánypolitikai vázlat Magyarország politikai válsága idején” című, az Eötvös Károly Intézet által elkészített anyagot köszönettel megkaptuk.

A Modern Magyarország Mozgalom (MOMA) elnökségének egyetértésével és felhatalmazása alapján, kérésének is eleget téve, az alábbiakban közlöm a MOMA - anyaggal kapcsolatos - véleményét, észrevételeit:

- 1) Először is üdvözljük, hogy az anyagot Önök elkészítették és közkinccsé tették, kezdeményezve egyben a benne foglaltakkal kapcsolatos vitát is. A magunk részéről mi is kifejezetten fontosnak tartjuk a közös gondolkodást Magyarország új alkotmányáról, egyetértve azzal a kijelentésükkel is, hogy ezt „a politikai baloldal és a jobboldal közös műveként kell” megalkotni.
- 2) Előjáróban mi is egyetértünk azzal, hogy „az 1989-90-es alkotmányozó mozgalom eredményei védelemre érdemesek”, és hogy „A Harmadik Köztársaság bukását nem alkotmánya, hanem züllöttsége okozta.” Mindazonáltal tovább is kell lépni az 1989-90-es alkotmányozó mozgalom eredményein túl, és valóban olyan megoldásokat kell találni, amelyek az új alkotmány egyes részeit megváltoztathatatlanak minősítik, míg a többi része esetében is megakadályozzák a mai jogalkotási gyakorlat esetleges folytatását, amikor is a napi politika igénye szerint a kétharmados parlamenti többséggel rendelkező hatalom kénye-kedve szerint módosíthatja akár az Alaptörvényt is.
- 3) Magunk is azt valljuk, hogy az Alaptörvényt nem szabad kiindulási alapként elfogadni, és nem az Alaptörvény reformjában, módosításában kell gondolkodni, hanem egy teljesen új alkotmányban, ugyanis egy „Új alkotmány elfogadása nélkül valószínűleg sikeresen és jól kormányozni sem lehet.”. Egyetértünk azzal is, hogy ezt az alkotmányt egy nyilvános társadalmi és parlamenti vitát követően csak egy új, demokratikusan választott Országgyűlés fogadhatja el.

A 2014. évi országgyűlési választásra készülve mi is hasonló gondolatokat fogalmaztunk meg az un. 500 napos programunkban, azzal a különbséggel, hogy megítélésünk szerint egy – a jelenlegi választási szabályok mellett lefolytatott – választáson bekövetkező esetleges demokratikus ellenzéki győzelem esetén ez az 500 nap csak arra lehet elegendő, hogy az ország gazdasági helyzetét nagyjából rendbe tegyük, a beruházási és a befektetői bizalmat visszaszerezzük, illetőleg, hogy egy új, demokratikus választási szabályok kerülhessenek kidolgozásra és elfogadásra. Az Országgyűlés önfeloszlását követően ezen új szabályok alapján kellene majd már az új választásokat lefolytatni annak érdekében, hogy az új kormányt már olyan politikai erők alkothassák, amelyeknek a szakpolitikai programjaik is kellően összeegyeztethetőek, és nem csak abban értenek egyet, hogy a jelenlegi hatalomnak buknia kell.

- 4) Véleményünk szerint a közjogi állapotok rendbetételéhez, így különösen egy új alkotmány megfelelő kidolgozásához, társadalmi egyeztetéséhez és korrekt, demokratikus parlamenti vitát követő elfogadásához viszont hosszabb idő kell, amit már csak az 500 napos kormányzást követő parlamenti ciklusban érdemes megpróbálni. Éppen ezért e parlamenti ciklussal kapcsolatban viszont már meggondolandó az anyagnak az a kitétele, hogy „Az

alkotmányt elfogadó Országgyűlésnek önmagát alkotmányozó nemzetgyűlésnek kellene minősítenie, amely a megerősítő népszavazás után kimondja a feloszlását, amit új parlamenti választás követ.” Szerintünk ennek a parlamentnek már nem kellene idő előtt a saját feloszlását kimondania. De mindez most még egy olyan részletkérdés, ami különösebb vitát nem is érdemel, mert először is el kellene jutni az új alkotmány közösen elfogadott elveihez, szerkezetéhez, főbb tartalmi elemeihez, majd ezek után pedig valamikor majd a szövegtervezetéhez.

- 5) A megküldött anyag – nagyon helyesen – kitér az alkotmány stabilitásának kérdésére, mind eljárásjogi szempontból, mind pedig az alkotmány egyes tartalmi elemeit illetően. Az a gondolat, hogy „az alkotmánymódosításhoz legalább két, egymást követő parlament minősített többsége legyen szükséges”, nem először merül fel a szakmai és politikai gondolkodásban. Ezzel általánosságban egyet is lehet érteni. Nem tartunk viszont elképzelhetetlennek egy olyan különleges helyzetet, amikor az ország szempontjából égető szükség lehet az alkotmány viszonylag gyors módosítására, ami egy ilyen általános tilalom esetén nem lenne lehetséges. Megfontolandónak tartjuk ezért azt, hogy az általános szabály érvényesülése mellett is kivételesen legyen mód az alkotmány módosíthatóságára (pl. az Országgyűlés egyhangú döntésével).
- 6) Az alkotmánypolitikai vázlatnak a tartalmi elemeket (alapvető jogok, világnézeti semlegesség, választójog, parlamentáris demokrácia, választási rendszer, közvetlen részvétel a közügyekben, demokratikus nyilvánosság, bíróságok, alkotmánybíráskodás, ombudsmanok, közpénzügyek átláthatósága és ellenőrzése) érintő pontjaiban foglaltakkal általánosságban egyetértünk, ezért azokat nem is ismételjük meg.

Bár egy-két pont nem teljesen világos, legalább is a közjogi megoldást illetően, de ezeket nyilvánvalóan mód lesz majd a későbbiek során tisztázni akár szakmai, politikai egyeztetéseken vagy nyilvános konferenciákon. Ilyen pont pl. a jelenlegi alkotmánybírák mandátumának majdani alakulása. Az anyag szerint, ha azt az új parlament nem erősíti meg a mandátumukat, akkor az alkotmánybírák a hivatalukat nem tarthatják meg. Ez milyen jogi alapon történne, ezt a normát milyen jogszabály állapítaná meg? Ugyanez érvényesülne a többi, kormánytól független állami intézmény (ÁSZ, MNB, Legfőbb Ügyészség, Országos Bírósági Hivatal stb.) élére nagyon hosszú időre kinevezett és szinte kirobbanthatatlanul bebetonozott „pártkatona” mandátumára vonatkozólag is?

Tisztelt Elnök Úr!

Még egyszer köszönjük, hogy az EKINT kezdeményező szerepet vállalt az alkotmánypolitikai vázlat kidolgozásával és vitára bocsátásával egy új, demokratikus alkotmány kidolgozása terén. Nagyon reméljük, hogy nagyobb visszhangot, aktivitást és reakciót fog kiváltani mind a szakma, mind a politika körében, mint a neves közjogászokból álló szakmai testület, a Szalay Kör lassan már másfél éve nyilvánosságra hozott alkotmánykonceptiója, illetőleg már kész szövegtervezete!

Mindenesetre a MOMA készséggel és tevékenyen részt vesz az új alkotmánnyal kapcsolatos szakmai és politikai közös gondolkodásban.

Üdvözlettel:

Kajdi József s.k.

a MOMA elnökségi tagja

Budapest, 2015. március 30.